

KÁVÉESOK LAPJA

X. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

18. szám.

Kiadó és laptulajdonos:

A Budapesti Kávésok Ipartestülete.

Felelős szerkesztő:

DR. HAVAS NÁNDOR

Szerkeszti:

A Budapesti Kávésok Ipartestületének sajtóbizottsága.

A lapot a Budapesti Kávésok Ipartestületének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják.
Előfizetési díj: Egy féltre 8.— pengő, egész évre 16.— pereső.

Megjelenik:

minden hó 1-én és 15-én.

Szerkesztőség: Budapest, VIII., József körút 38. I. em. 5. Telefon: 32-1-05. — Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 31. — Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel naponta 8—14 óráig.

MEGHÍVÓ.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének előjárósága f. évi szeptember hó 27-én, esütörtökön délután öt órakor az Ipartestület tanácsstermében

ÜLÉST

tart, melyre az előjáróság tagjait meghívja.

Budapest, 1934. szeptember 15-én.

Dr. Havas Nándor s. k. Mészáros Győző s. k. főjegyző elnök.

Amikor az egyenlő elbánás nem egyenlő

Elmultak a Szent István hét ragyogó napjai, véget ért a fővárosba tóduló idegenek és vidékiek áradata, megkezdődött a tanév, megkezdődött az őszi szezon.

Igy tehát elkészíthetjük az elmúlt napok mérlegét a mi iparunk szempontjából és megállapíthatjuk, hogy ez a soha nem látott idegenforgalom, tízezrek és százezreknek a fővárosba való tódulása mit jelentett a kávéiparnak.

Szomorodott szívvel kell konstatálnunk azt, hogy az idegenforgalom áradata a kávéházak ajtajai előtt elvonult anélkül, hogy annak gazdasági nyomait láttuk, vagy éreztük volna.

Mint hazafiak, a főváros polgárai, igaz örömmel láttuk a székesfőváros jelentőségének a világ minden részéről való felismerését. Hiszen mi is igyekeztünk és igyekszünk hozzájárulni a város szépségéhez és külső képének tökéletességéhez.

De dolgozó polgárok, iparúzők vagyunk, akik az erkölcsi elismerésen felül is élni akarunk, magunkat, családunkat, üzleteinket fenntartani, kötelezettségeinknek megfelelni szeretnénk.

Csodálatos: az egész világon ismerik Budapest kávéházait és amikor az idegen a fővárosba jön, alig jut el egy-egy kávéháza. Mi lehet a jelenség oka? Ha a magunk dolgát vizsgáljuk, úgy érezzük, hogy mi iparúzők mindent elkövetünk, hogy vendégeinknek minél többet, szebbet, jobbat és olcsóbbat nyújtsunk. A mostanában folyamatban levő renoválások nagy száma azt bizonyítja, nem maradtunk el a kortól, igyekszünk a nivót fenntartani. Üzleteink szépek, tiszták, ragyogók, úgy érezzük ebben nincs hiba.

Mi lehet tehát a jelenség oka, azt hisszük, hogy helyesen következtetünk, ha arra mutatunk rá, hogy iparunk agyon van rendszabályozva sablonos rendelkezések tömege által. Életben vannak a háborús rendelkezések egyes súlyos pontjai, iparunk közigazgatási szabályozása pedig oly messze időkre nyúlik vissza, amelyekben kiadott intézkedések valóságos anakronizmusok.

A körülbelül félszázad előtt kelt rendelkezések egy egészen más vendéglátó ipart szabályoztak, mint aminő a mai. Elmultak az idők, a vendéglátó ipar fejlődött, új típusok alakultak. Nem akarjuk a fejlődést kritizálni és ez az új típusok kialakulásával foglalkozni, — de adott helyzettel állunk szemben, — itt vannak.

Annak idején nem volt más, mint vendéglő, kávéház, kávéház, kávéház és pálinkakamrás. Azóta ezek a típusok kialakultak, egybefolytak, új formák jöttek divatba, új lehetőségek, stb. Így alakultak ki a caffè-restaurantok, az étkező és szórakozást nyújtó mulatók, barok, ki-fejlesztettek a büffek, a kifizőiparnak szétágazásáról és megrendszabályozásának szükségéről sok szó esik. A vendéglátó üzemek sok helyen

melléküzemként alakultak át: áruházakban, fürdőkben stb., amelyekre természetesen nem alkalmazhatók a régi, elavult jogszabályok. Sőt ezeknek elavult volta ad alkalmat oly kinövéskekre és visszaélésekre, amelyek épp az ipar fejlődése érdekében nem kívánatosak.

Maga a régi kávéház is átalakult. A zenéltetés erősen tért foglalt, mert a közönség több szórakozást kívánt, a kártyaszobák bridge és rummy szalonokká váltak, a tánc is erősen divatba jött, bár a mi hatóságaink ennek erősen útját állják.

Az 1922:XII. tc. az alapvető közigazgatási kérdéseken nem sokat változtatott, inkább a helyi hatóságokra bízta az elavult szabályrendeletek átdolgozását, ami azonban mindeddig nem történt meg.

Igy hát, mint mondtuk, régi, idejét mult sablonok között kell dolgoznunk. A hiba az, hogy iparunk újabb szabályozása ily sablonosan történik, anélkül, hogy annak egyes ágai és sajátos természetük figyelembevételének.

Ilyen rosszul szabályozott kérdés a záróra és zenéltetési záróra kérdése. Az idők és viszonyok változása folytán évek óta kérjük a kávéházak zenéltetési zárójának kitolását. Eredmény — semmi.

A kávéházak éjjeli bezárása emberemlékezet óta nem kötelező, vagyis a kávéháznak zárójára nincs. A vendéglők zárójára ugyancsak emberemlékezet és a régi szabályrendelet óta éjjelutáni egy óra. Mégis a háborús évek óta érvényben van egy rendelkezés, mely a vendéglők záróját éjjelutáni két órában szabja meg. Bár a vendéglők túlnyomó többsége ehhez a kedvezményhez nem ragaszkodik, fennáll. A zenéltetési záróra mindenütt éjjeli 1 óra. Amíg a vendéglők éjjel egy óráig zártak, az onnan kijövő közönségből kaptunk valami vendéget. De most, amikor a zenéltetés itt is, ott is megszűnik, a vendég nyugodtan ül 2 óráig a vendéglőben, a kávéháznak semmi különös vonzereje nincs.

Most, amikor a belügyminisztérium kivételes alkalmakkor — legutóbb Szent István hetében — a zenéltetési zárórát meghosszabbította, ugyanakkor a vendéglőknek, sőt a korszaknak hajnali 4 óráig való nyitvatartását megengedte. Nem vették figyelembe a két iparág speciális helyzetét. S amíg a kávésipar a zenéltetési záróra-

nak 4 óráig tartó meghosszabbításával látszólag jelentős kedvezményt kapott, ennek értékét meghusítottta az a tény, hogy minden vendéglő, sőt korszakma ugyanezen ideig tarthatott nyitva. Minthogy pedig a vendéglők korlátlan italmelési engedélye máris kedvezőbb lehetőségeket jelent, egy vendégnek sem jutott eszébe, hogy hajnali 4 órakor még kávéháza menjen.

Annál kevésbé volt erre szükség, mert ilyenkor már nyit a kávéházak és kifizőiparnak része, ahol kávé és hablevest éppúgy kapni, mint a kávéházakban.

Elmondhatjuk a régi közmondás szerint: „Adtál Uram áldást, de nincs köszönet benne!”

Az intézkedés, a rendelet egyforma volt, de míg a testvér vendéglők iparnak valóban nyereséget és forgalomtöbbletet jelentett, nekünk üzleti lehetőségeink korlátozását. Nem irigyeljük a testvéripar helyzetét és esetleg kivívott előnyeit, de úgy hisszük nekünk is jogunk, sőt kötelességünk egzisztenciánk védelmére.

Ha a szóbanforgó záróameghosszabbítást valóban a viszonyokra való tekintettel akarták volna kiadni, elég lett volna a vendéglők nyitvatartásának meghosszabbítása (bár akkor, amikor a vendéglőknek egész éven át 1-1 órás kedvezménye van, ez sem nagyon indokolt) a zenéltetési záróameghosszabbítás csak a kávéházaknak lett volna megadandó, hiszen az éjjeli forgalom elsősorban szórakoztatási jellegű és a kávéházak hivatása és feladata a szórakoztatás nyújtása. A korszak zárójának meghosszabbítása pedig teljesen felesleges volt, mert ezek a kisebb vendéglők közönségét szívták fel.

Ha az egyenlő elbánás valóban egyenlő lenne, akkor a minisztériumnak oda kellene hatni, hogy az ilyen kivételes alkalmakkor a kávéházak is korlátlan kimerést folytathassanak.

Ez csak egy eset a sok közül, de sok hasonlót tudnánk felsorolni. Ugy hisszük, hogy elérkezett az ideje annak, hogy a vendéglátó ipar közigazgatási kérdéseit revízió alá vésítsenek és egységes szabályozás formájában biztosítsanak az egész ipar és annak egyes ágainak munkalehetőségei.

Mészáros Győző.

Nem értem egészen... vagy miről ír a Főpincérek Lapja?

Elofvastam a Főpincérek Lapja legutolsó számát, amelyben két cikk is foglalkozik azzal a tanuvallomással, helyesebben szakértői véleménnyel, melyet bírói felhívásra a törvényszék előtt hangoztattam.

Nagyon természetes, hogy mint független polgár és az ipartestület elnöke, véleményemért és nyilatkozatomért senkinek felelősséggel nem tartozom, azonban — minthogy azt látom, hogy azt a F. L.-nak cikkírója tudatosan, vagy tudatlanul félreérti — a gyengébbek kedvéért — megmagyarázom. . .

Az „Ipartestület és főpincérség” c. cikk kissé

BORPALOTA RT.

Budapest, VI., Király ucca 26. sz.

Telefonok: 14-0-44 és 18-4-64.

Ajánlja kiváló minőségű márkás fajborait palackozva és hordóteleiben.

Kártyatisztítás

legszebben, legolcsóbban: özv. BRUNNER LIPOTNE, Budapest, VII., Dohány-u 80. I. em. Telefonhívó: 44-4-19.

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden színben a legolcsóbb árban készít
KRONEMER DÁVID márványipari üzem, Budapest, X., Kőbányai ut 39. (Hungária körút sark.) Telefon: 37-8-69

SZENT ISTVÁN CSALÁDI SÖR

1 1/2 literes zárt palackokban

a Kőbányai Polgári Serfőzde

gyártmánya

Budapesti Központi Általános Tejesarnok Részv.-Társ

VII., Rottenbiller ucca 31.

Telefon: 46-2-63, 46-2-64, 46-2-65, 32-3-07, 33-8-91, 34-6-68, 35-0-16.

Sürgőnycim: „Köztejt Budapest”

A főváros kávéházai, szállodái és kávéméréseinek szállítója Tojás osztály

Mocznik-mustár legyen minden asztalon!

nagy fellengősen írja körül a „főpincéret, mint szakmájuk kikristályosodott rétegét.” — Jó, ez nagyon szép. — Hivatkozik a F. O. E. alkotmányára, ami nincs, legfeljebb alapszabályai vannak, amelyek senki másra nem kötelezők, mint az egyesület tagjaira. Hogy tehát a hatóságok kit ismernek el logikus és természetes érdekképviseletnek, az az ő joguk.

Kétségtelen, hogy e részben az ipartestület helyzete más. A testület egy a törvény által elrendelt képviselői forma, melynek minden iparűző tagja tartozik lenni. Második azonos szakmabeli testület nem alakulhat így, tehát maga a törvény rendeli és ismeri el a szakmai testületeket ipari kérdésekben véleményadásra jogosultaknak.

Nem így van azonban az egyesületeknél, melyek szabad társulás alapján alakulnak. Mi történik, ha egy második vagy harmadik Főpincér Egyesület alakul? Kinek a meghaligatása jogosult és illetékes.

Tehát a hivatkozás nem helytálló.

Mindezzel nem akarom azt állítani, hogy a Főpincér Országos Egyesületének munkásságát támadni, vagy elítélni akarom. De, mint a szakma ezidőszerű vezetője, magasabb szempontból kell a dolgokat néznie. A főpincérek szerepe nem az ipar felett, sem mellette nem állhat meg, a főpincérnek — és ezzel az ő érdekképviseletüknek — bele kell illeszkednie az ipar általános érdekeibe.

Az ipar nagy érdeke és existenciájának megvédése érdekében foglaltam mindenkor állást minden olyan akció ellen, amikor a F. O. E. látszólag az egyesület érdekeit szolgálva, olyan intézkedéseket és megállapodásokat kezdeményez, amelyek az általános ipari érdekeket érintették.

A Főpincér Országos Egyesületének megvan a maga igen széles — jóváhagyott alapszabályaiban lefektetett munkaköre. Ezen a téren szívesen és szeretettel állók melléjük, amiről számtalanszor alkalmuk volt meggyőződni. De az iparűző általános kérdéseibe, annak nélkül való gyakorlásába csak az iparűzők szólhatnak bele.

A fegyverbarátság és kölcsönös lojalitás tehát megvan mindaddig, amíg az az ipar általános érdekeibe ütközik.

Igy tehát a logikus és természetes eljárás részünkről mindig megvolt, ha az nem is tetszett az egyesület egyes embereinek.

Lássuk az inkriminált óvadékkérdést.

Tudjuk hogy az óvadékkérdés súlyos sebe volt éveken át iparunknak. Felszólalt a főpincér, elítélte maga a testület. Sikertült elérni az 1928. évi 77.724 sz. K. M. rendelet kiadását, mely a kérdést látszólag rendezte.

Hát rendezte? Egyszerűen nem vett tudomást róla senki. Az óvadékok sok helyen megmaradtak, sőt voltak főpincérek, akik az állás elnyerése érdekében kartársaik kitérésével magasabb — aránytalan — óvadékokat ajánlottak fel.

Hogy ezeket az aránytalan óvadékokat sokszor gyenge kezek kapták, akik ezzel kiszolgáltatták magukat alkalmazottaiknak, az nem lútk.

Tudjuk azt is, hogy a főpincérek nagy része ezeket az aránytalan óvadékokat nem a maguk pénzéből fedezték, de uzsora-kölcsönökből, melyekért nagy kamatot fizettek.

Természetes és logikus, hogy a főpincérek a magas kamatokat be akarták hozni és meg is akartak élni. És így születtek meg azok az önkéntes akciók, önkéntes borralaló megszabások, levonások, — esetleg még súlyosabb dolgok, — amelyeket a közönség panaszol és amelyek a mai főpincéri rendszerrel kapcsolatos borralaló rendszert annyi támadásnak tették ki.

Ha ez természetes és logikus is, mégsem lehet helyes!

Ami az óvadékszövetkezet „szent céljait” illeti, nem tudjuk megérteni, minő közérdek kívánja azt, hogy az azt igénybevevők 24 százalékos kamatokat fizessenek, amittől egységes tekintélyes jövedelmet élveznek. Rendben van, ha kell szövetkezet, ám legyen, de nem 24%-os alapon.

Valahányszor erről a kérdéstről írtunk, bizo-

nyos naivitást róttunk a főpincérek terhére. Azt a naivitást, amikor azzal védekeznek, hogy a munkaadó félrevezette őket, amikor óvadék fejében forgalmát sokszorososan meghaladó összegeket vettek fel. Uram, beszéljünk őszintén. Ha a főpincérség valóban a szakma kikristályosodott rétege és a pincérszakma csúcsa, akkor elemi ismerete az, amit minden pécó az első három hónapban megtanul, hogy melyik kávéháznak mekkora a forgalma és mi lehet az óvadék maximuma. Tudják is nagyon jól, sokszor jobban, mint a gazdája és mégis a bíróság elé áll ártatlan bárányka képében, az összes üzleteket ismerő főpincér, hogy őt a gonosz kávék hogy csapta be.

Ez a farkas és a bárány meséje új variációban.

Természetes és logikus, hogy amikor egy főpincér ilyen aránytalan „óvadékok” tesz le, nagyon jól tudja, hogy ez kölcsönület, amelynek feltételei bármintek legyenek, nem illeszthetők bele a fenidézelt miniszteri rendelet keretébe. Aki ilyen kölcsönületeket köt, nem veheti igénybe azt a kriminális védelmet, amelyet a törvény az óvadékokra ad meg.

Természetes és logikus, hogy ezzel mindenkinek tisztában kell lenni.

Meg vagyok győződve, hogy ezzel az állásfoglalással többet használnak iparunknak és a főpincéri karnak, mint a legedesebb méztől csepegtő nyilatkozatokkal.

Tudjuk, hogy az ilyen főpincéri felvételek nem a nyilvánosság előtt történnek és így testületünknek e kérdés ellenőrzése és a megfelelő retorziók alkalmazása nincs módjában. De, ha a főpincér urak levette naivitásukat tudni fogják, hogy a letett összegeket nem védi más, mint az azt igénybevevő bonitása, kétszer meg fogják gondolni azt, hogy beteg, életképtelen vállalatokat ök finanszírozzanak.

Nem csinállok belőle titkot, hogy magam részéről nem vagyok barátja semmiféle az alkalmazottak által adott kölcsönnek. Árt a munkafegyelmnek, árt az üzlet rendjének és degradálja azt, aki igénybeveszi. De felnőt, nagykorú embereket legfeljebb inteni lehet, de tiltó rendelkezéseket nem tudunk életbeléptetni.

Mi örülnénk a legjobban, ha az óvadékdzsungelt ki lehetne irtani és a főpincéri állások betöltésével nem a pénz, de a rátermettség volna a legfőbb tényező.

Mindezt elmondtam számtalanszor és azt hiszem ezzel nagyobb szolgálatot tudnék tenni a F. O. E.-nek, mint bármily más eszközzel.

Bármily szívesen tűröm és veszem a kritikát, az adott esetben úgy érzem, inkább köszönetet és elismerést érdemelnek a F. O. E. részéről, mint ezt a minden természetes logikát nélkülöző állásfoglalást.

Mindez azonban nem ok arra, hogy azon a területen, amelyen találkozni tudunk és együtt bírunk dolgozni, ne őrizsem meg munkatársaim iránt érzett baráti szeretetemet és jóindulatomat.

Én tovább megyek azon az uton, amelyet jónak és helyesnek tartok. **Mészáros Győző.**

KITŰNŐ és MEGBIZHATÓ
ZENEKAROKAT
 felelősséggel csakis az Országos Magyar Zenész Szövetség Közvetítő Irodája útján (VII., Erzsébet-krt. 9-11. Newyork palota, telefon: 44-0-16) kaphat!
 Hivatalos közvetítő: **Augenfeld Jenő.**

Árcsökkenés jameknél és konzerveknél!

A Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-t.-a közli, hogy az eddigi forgalomba hozott elsőrangú gyártmányu jam és gyümölcs, valamint főzelékkonzervek árát e hó 15-től kezdődően lényegesen leszállította.

Vásárolja konzerv szükségletét a napi szükségletnek megfelelő mennyiségben a

Budapesti

Kávésok Áruforgalmi R.-t.-nál
 Budapest, VIII., József-körút 38.

Felhívjuk igen t. Vevőink figyelmét, hogy csak prima minőségű, idei eltevésű gyümölcs és főzelékkonzervet vásároljon, másodrendű, mult szezonból visszamaradt, ugynevezett olcsó, akció konzerveket nem tartunk raktáron.

Gyümölcsshét Budapesten

Folyó évi szeptember 29-től október 8-ig a Nemzeti Munkahét keretében újfajta mezőgazdasági kiállítás nyílik meg, mely alkalommal a magyar föld legkiválóbb termékei kerülnek bemutatásra.

Ez alkalommal a magyar gyümölcstermesztés propagálására gyümölcsshét rendeznek, abból a célból, hogy a főváros közönségének és a fővárosban megforduló idegeneknek bemutassák és megismertessék a magyar föld izes gyümölcseit.

Bebizonyított tény, hogy a magyar gyümölcs világgiaici viszonylatban is elsőrangú és ma már külföldön is keresett cikk.

A gyümölcsshét rendezőse akciója folyamán kéri a vendéglátó iparágak segítségét és támogatását olyképpen, hogy legalább ezen a héten különleges nyomatékkal hívják fel a közönség figyelmét a gyümölcsfogyasztás hasznos, higiénikus voltára, gazdasági előnyeire és nemzetgazdasági jelentőségeire.

Természetesen a vendéglátó iparok sorában a kávéipar elsőként jó számbanba, melyeknek közönsége, a felszolgálás módja, az árak kiváló minősége a gyümölcsfogyasztás fokozása érdekében igen értékes propagandaszóközlet. A propaganda gyakorlati végrehajtása tekintetében természetesen mindenkinek módjában áll legjobb egyéni véleménye szerint eljárni, egy-két gondolatot azonban idejegyzünk.

Természetesen a közönség figyelmét megfelelő felirással, vagy jelzéssel kell a „Magyar gyümölcsshét”-re felhívni.

Nincs akadálya annak, hogy ezen a héten a szokásos komplett reggelihez akár a szokásos mellékcikk (jam, vaj, tojás) helyett megfelelő értékű és főként kiváló minőségű gyümölcs szolgáltatassék ki.

Az ugyancsak szokásos menü (tebéd vagy vacsora) egyik fogása gyümölcs legyen.

Tálcákon, kosarakon, szép étvágygerjesztő csomagolásban az asztalokon feltűnően gyümölcsfelteket helyezzünk el.

Ez annál könnyebben lehetséges, mert a gyümölcsshét rendezőse gondoskodott arról, hogy ebben az időben nemcsak az őszi szezonban aktuális gyümölcsök (alma, körte, szőlő, stb. stb.) álljanak a rendelkezésre, de olyanok is, amelyek a mostani időszakban exotikum számban mennek.

Gondoskodás történt arról az őszi napokra eső gyümölcsshét, hogy a tavasszal, vagy nyár elején esedékes gyümölcsök mindenféle fajtája (eper, málna, szamóca, cseresznye, barack stb.) kapható legyen — természetesen nem luxus árakon, hanem — olyan összegért, amennyiért azok a nyilvános árakon forgalomba hozhatók — beszerezhetők legyenek. Ezek hűtőlázi gyümölcsök, amelyek különleges konzerválási eljárás folytán üdeségüket, ízüket teljesen megtartották és amelyeket a közönség bizonyára szívesen fogad.

Természetesen a külföldön oly népszerű „szőlőkultúra”, „gyümölcshéta” bevezetése kellő propaganda mellett még üzleti lehetőségeket is jelenthet.

Feltesleges mondanunk, hogy hazafias és nemzetgazdasági célt szolgálunk, amikor a külföldi gyümölcsre kiadott jelentős összegeket a magyar gazda kezéhez juttatjuk. Ma már a magyar gyümölcs világgiaici viszonylatban is elsőrangú és egyenrangú a külföldivel és előnye, hogy itt van, tehát olcsóbb.

A gyümölcsshét rendezőse felhívja kartársainkat, hogy csatlakozzanak ehhez a nemes és egyben hasznos mozgalomhoz. Jelentsék be ipartestületünknek, hogy maguk részéről is megrendezik üzleteikben a „magyar gyümölcsshét.”

Természetesen ez a jelentkezés megfelelő formában nyilvánosságra fog kerülni és így a közönség figyelme is felhívatik azokra, akik ebben a mozgalomban résztvesznek.

Legjobb **„STUDIUM”** védjegyű **DÁKÓ ÉS IRÓKRÉTA**

Gyártja: **BUDAPESTI KRÉTAGYÁR RT.**
 IX., Kőraktár-utca 12.

Kapható: Budapesti Kávésok Áruforgalmi Rt.-nél.

„ERŐS”
 ajtócsukó eladási és karbantartási vállalat
 Budapest, VII. Elemér uca 36
 Telefon: 33-9-65.
Javítások, felszerelések és alkatrészek.
 Budapesti kávéházak szállítója

Hattyu gőzmosó és fehérnemű kölcsönző vállalat
 Budapest, VII., Klauzál-u. 8. Telefon: 38-5-58 és 35-8-59
 Az ország legnagyobb gőzmosó üzeme, legmodernebbül berendezve! Legkíméletesebb mosási-rendszer.

Ifj. Grünwald Mór Ferenc József rakpart 8.
 Telefon: 84-5-39. — Üveg és porcellán.

Király Gőzmosóda

mindenkinél modernebb berendezése legkíméletesebb és legolcsóbb mosást garantálja.
IV., Magyar-utca 3. Telefon: 85-1-29. — VI., Hajdu-utca 12-14. Telefon: 93-1-15.

HIVATALOS RÉSZ

IPARTESTÜLETEK ORSZÁGOS KÖZPONTJA
Budapest, VII., Erzsébet-kr. 9/11. Tel.: 46-3-27
és 46-3-28.

1915/1934. sz.

37. sz. KÖRLEVÉL

Tekintetes Ipartestületi Elnökség!

A kereskedelemügyi miniszter úr 46/1934. XVII. számú rendeletével a katonai szolgálatba vonult egyének segédi gyakorlatát a következőképpen szabályozta:

„Az egyes iparhatóságok az 1922:XII. tc. 28. §-at különböző módon értelmezik. Az eltérő gyakorlat megszüntetése céljából a következőket közlöm:

Ha valaki segédi gyakorlatát folyamán katonai szolgálatba vonul, a szolgálat alatt ipari szakmájára körebe tartozó munkát végez a hatóság üzemében, ezt az időt a segédi szakbavágó gyakorlatába be kell számítani. Az eltöltött munkaidő tartalma és tartama tekintetében egyenlő a katonai hatóság bizonyítvány irányadó az iparhatóságok ezt minden további vizsgálat nélkül a képesítés igazolásánál elfogadni kötelesek.

A 15.791/1932. H. M. számú elnöki körrendelet az említett bizonyítványok kiállításáról a katonai hatóságok részére megfelelő utasítást tartalmaz. A 78.000/1933. K. M. számú rendelet 34. §-a a fentiekkel ellentétben nem áll, mert e szakasz csupán a nem tényleges katonai szolgálat alatt, tehát polgári minőségben a katonai üzemekben végzett ipari szakmunka szabályozására vonatkozik.

A fentiekről azzal a felhívással értesítem, hogy hatóságának területén működő I. fokú iparhatóságokat jelen leiratomban foglaltakhoz képest megfelelően utasítsa, illetve az ugyanott működő ipartestületekkel ezt közölje.

Budapest, 1934. augusztus hó 3.

Teljes tisztelettel:

Dr. Lippay István s. k. Papp József s. k.
igazgató h. elnök.

Szakiskolai beiratás: Ujólga figyelmeztetjük kartársainkat, hogy amennyiben tanoncainknak a szakiskolába való beiratását elmulasztották volna, azt most már haladéktalanul azonnal eljtsék meg az iskola igazgatóságánál (József körút 38. l. em.) bármely nap délelőtt 10—12 óra között, mert az ipartestület hivatalból kénytelen lesz eljárni a tanoncoktatási kötelezettségét nem teljesítő kartársal szemben.

Elnökségi közlemény. Közöljük, hogy ipartestületünk elnöksége a tagsági díjak beszedésével Holstein Ferenc urat bízta meg és kérjük a tisztelt kartársakat, hogy ebbeli ténykedésében támogassák.

H I R E K

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Szeptember 20-ig befizetendő az általánosított és zenés kávéházak vigalmi adója.

Szeptember 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti, külön- és rokkantellátási adó.

Szeptember 27-én, csütörtökön délután 5 órakor előjárásági ülés.

Október 5-ig megfizetendő az augusztusi negyedévi házbér harmadik részlete.

Október 6-ig megfizetendő a nem általánosított és nem zenés kávéházak vigalmi adója.

Október 10-ig tartoznak az adóközfőség tagjai október havi fényüzési és forgalmi adóatlányukat megfizetni.

Október 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközfőségnek.

Legutóbbi számunkban a „Miénk” kávéház átalakítására vonatkozó közlésünk kiegészítéseként közöljük, hogy a „Miénk” kávéház butorberendezését Nagy Antal előnyösen ismert butorgyári cég készítette.

Üvegáru, porcellánáru, edények és minden vendéglői cikk a legolcsóbb nagybani áron.
Okvetlen kérjen árajánlatot!
Kérje legújabb vendéglős árajegyzékünket!
REISZ ARUHAZAK
Budapest, VII., Király u. 47. és IV., Kálvin-ter.

Előjárásági ülés. A Budapesti Kávésok Ipar-testülete f. é. szeptember 27-én, csütörtökön d. u. 5 órakor megtartandó ülésével kezd meg az őszi munkáját. Tekintettel a napirendre tűzött tárgyak nagy számára, kívánatos, hogy az előjárásági tagjai minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Kétfézd százalék az ideai kereskedelmi és iparkamarai illeték. A pénzügyminiszter rendelet adott ki, melyben szabályozta a kereskedelmi és iparkamarai illetéket. E szerint a budapesti kereskedelmi és iparkamarai illeték kivéteisi kulcsát az általános kereseti adó és a társlati adó, valamint az igazgatósági és egyéb járulékok utáni különadó 4 százalékában állapította meg.

Inasnak a tanszerződés febtatása nélkül más munkaadónál való elhelyezése nem kihágás. Az elsőfokú rendőri büntetőbíróóságok büntető ítélet hoztak az iparos ellen azon a címen, hogy foglalkoztatni nem tudott tanoncaival kötött szerződést nem bontotta fel. A belügyminisztériumban szervezett Kihágási Tanács a terhelt iparost 4676/1931. kih. sz. alatt hozott ítéletével felmentette a következő megokotással: „A Kihágási Tanács így határozott, mert terhelt azzal, hogy tanoncait munkahiány miatt foglalkoztatni nem tudván, a tanszerződés febtatása helyett más munkaadónál helyezte el, kihágást nem követett el. Abban az esetben ugyanis, ha a munkaadó a tanoncaal szemben fennálló kötelezettségének eleget tenni nem tud, nem köteles a tanszerződést felbontani, hanem az 1922. évi XII. tc. (ipartörvény) 96. §-a értelmében a tanonc vagy annak törvényes képviselője kérheti a tanszerződés azonnali hatályú felbontását. De nem büntethető terhelt az 1922. XII. tc. 125. §-ának 3. pontja alapján a tanviszony megszüntetésének be nem jelentése miatt sem, mert a tanviszonynak megszüntetését a fent hivatkozott törvény 104. §-a szerint csak akkor köteles a munkaadó bejelenteni, ha az a törvény vagy szerződés szerint szűnt meg. A jelen esetben, miután a tanoncot, illetve törvényes képviselőik a tanszerződés felbontását nem kérték, mert a tanoncot a munkaadó más munkaadónál helyezte el, a tanviszony magától szűnt meg és így a tanszerződés megszüntetése bejelentésének elmulasztása miatt büntethető nem volt.

A munkaviszony bejelentésének elmulasztása vagy késedelmes teljesítése esetében az Országos Társadalombiztosítási Intézet a jövőben a munkaviszony megállapítása, illetőleg az elkészített bejelentés napja előtt már lezárult járulékkifizetési időszakra járó járulékok összeget — a késedelmi pótlék visszamenőleges felszámításának mellőzésével — a bejelentést elmulasztó munkaadó 10%-kal, a bejelentést el-késletten teljesítő munkaadó pedig 5%-kal magasabb összegben köteles megfizetni. A járuléktöbblet — levonás joga nélkül — egészen a munkaadót terheli. Ugyanez a rendelkezés áll abban az esetben is, ha a munkaadó a biztosításra kötelezettnek javadalmazását a valóságosnál kisebb összegben jelenti be, vagy ha a javadalmazás összegében beállott emelkedés bejelentését elmulasztja. A járuléktöbbletet a munkaadó az esetben is megfizetni tartozik, ha a munkaviszony nem az egész bejelentési időszakra állt fenn. — E rendelkezéseket a 280.616/1934. B. M. sz., most megjelent rendelete tartalmazza.

A munkás átíratása az OTI-ban. A pénztár nem tarthat igényt járulékokra a mulasztó munkaadóval szemben akkor, ha a kilépett munkavállalót más jelentette be és ez a mu-

Franck-pótkávé és Kathreiner-Kneipp malátakávé jó forgalmat és tisztességes hasznot biztosít!

lasztó munkaadó helyébe lépett. Ily esetben a pénztár jogtalan megkárosítása a munkavállaló részéről többé már fenn nem foroghat és ilyen esetben a pénztár nem visel oly kockázatot sem, amelyért ellenértéket ne kapna. (Mf. XIX. 748/1932.)

A Társadalombiztosító fizetési meghagyásai után, ha elkésve érkeznek is, késedelmi kamatot kell fizetni. A társadalombiztosítási törvény rendelkezései alapján a munkaadók tartoznak a biztosítottak járuléktartozását nyilvántartani és negyedévenként felszólítás nélkül befizetni. A MABI és OTI számolva azzal, hogy sem a munkaadó, sem a biztosítottak a járulékfizetési kötelezettséget nyilvántartani nem tudják, az esedékesség előtt fizetési meghagyást küldenek. Ujabbban az OTI arra az álláspontra helyezkedett, hogy fizetési meghagyás nélkül is köteles a munkaadó az esedékességkor a járuléktartozást leróni és a munkaadó feladata a tartozásokat nyilvántartani. Egy idő óta úgy a MABI mint az OTI a fizetési meghagyásokat késedelmi kamattal küldik és a saját késedelmiük dacára is késedelmi kamatot számítanak fel a munkaadónak. A Társadalombiztosítónak ez az eljárása súlyosan kifogásolható, mert nem lehet a késedelmi kamatot felszámítani akkor, amikor a fizetési jegyzéket 5—6 héttel később becsájtják ki és így lehetetlenül teszik, hogy a munkaadó fizetési kötelezettségeinek eleget legyen.

Tévesen befizetett adót vagy illetéket öt évig lehet visszakérni. A közadók kezeléséről szóló 600/1927. P. M. sz. H. O. 92. §-a szerint a tévesen befizetett, illetőleg a folyó tartozás nélkül álló túlfizetések visszakövetelése tekintetében a felek igénye a befizetés napjától számított öt év alatt évül el.

Mit vonhat le a munkaadó az alkalmazott szolgálati illetményéből? A Kúria *Toth-tanácsa* rendkívül érdekes, s eddig sok vitára alkalmat adó kérdést döntött el. Kimondotta, hogy az alkalmazott szolgálati és felmondási illetményével szemben a munkaadó csak a fizetésre felvett előleget és az alkalmazott szándékos károkozásából előállott kárösszeget számíthatja, egyéb követelés pedig csak az illetménynek végrehajthatóság lefoglalható egyharmad részéből tudható be.

A szabadnap elvonása. A kávéházi iparban az a szokás fejlődött ki, hogy a kávéházi alkalmazottakat lényegileg az 1891. évi XIII. tc. 4. §-a alapján megillető vasárnap munkaszünetet bentként egy szabadnap helyettesíti. Alperes a kávéházi üzem átvételekor a felperestől nemcsak az addig élvezett szabadnapokat vonta meg, hanem olyan esetben, amikor azokat mégis igénybevette, béréből az erre járó összeget levonta. Alperesnek ezen magatartása jogellenes volt, azt nem teszi jogszerűvé felperese azon magatartása sem, hogy az a felek közötti megállapodáson alapul, mert a szerződési szabadságnak is vannak korlátai és ha egy megállapodás tiltó jogszabályba ütközik, abból sem jogok, sem kötelezettségek nem származhatnak, ez kezdettől fogva érvénytelen és semmis. Bp. tsz. Pf. 4183/1934. Magyar Törvénykezés.)

Chromoztassa, nikkelleztesse felszerelését NEMES EDE chromozó vállalatánál
Budapest, VI., Nagymező uca 45.
Telefon: 18-9-80.

Kávéházi függönyöket legolcsóbban szállít

„Érma”

Budapest, VIII., József körút 11.
Kérjen ajánlatot!

Kantos festvérek rt.
festő, mázó és tapétázó ipariskem
Budapest, VI., Horn Ede-u, 5. Tel.: 19-4-51 18-5-28
Kávéházak, szállodák, éttermek festő, mázó és falpapírt munkáitait művészi kivitelben végezzük.

Kristály ásványos forrásvíz csak Szent Lukács védjegygel eredeti.

NÖSNER pezsgő

Nösner, V., Hollán-u. 2. Rendelések Tel. 19-4-89.

Húskivonat bálnahúsból. A margaringyártás hanyatlása folytán a legutolsó évek során egyes országokban bálnahús-bőség állott elő, ami különösen Norvégia gazdasági helyzetét rosszabbította. Ezért a bálnahús újabb felhasználásának a lehetőségét igyekeztek kikutatni, hogy a bálnahús rentabilitását helyreállítsák. Ezt megállították a húskivonatban, amennyiben a bálnahús a marhahússal sok megegyezést mutat és így a belőle készített kivonat emberi élvezetre is alkalmas. Ezért a déli sarkvidéken működő halzsírfőző telepet egy osztállyal bővítették ki, ahol a bálnahúsból félgyártmányt állítanak elő a húskivonat számára. A tulajdonképpeni gyártás Norvégiában történik. A megjelölt vizsgálatok szerint a bálnahúsból 20% emberi élvezetre alkalmas kivonatot lehet előállítani.

A gyomorsav és a fűszerek. Az az általánosan elterjedt nézet, hogy a fűszeres ételek elősegítik a gyomorsavképződést, hátrányosan befolyásolja a fűszerkereskedő üzletét. Hányszor hallja, hogy a háziasszony nem vásárol fűszereket, mivel attól fél, hogy a családfőnek, vagy a család valamely más tagjának megárt a fűszeres étel. Pedig ez tévedés. Nem minden fűszerfajta okoz gyomorsavat. Egy német orvosi folyóiratban most két tudós beszámol azokról a vizsgálatokról, amelyeknek az volt a céljuk, hogy megállapítsák, hogy milyen hatású van az egyes fűszereknek a gyomorsav kiválasztására. Vizsgálataik eredménye szerint az ánizs, az édeskömény, a gyömbér, a paprika és a fahéj elősegítik a gyomorsavat. A szegfűszeg, a fodormenta, a kömény, a szerecsendió, a vanília és a sáfrán ebben a tekintetben közömbösen viselkednek. Hívja fel tehát a fűszerkereskedő a fűszerektől irtó vevője figyelmét arra, hogy a gyomorbajosoknak a fűszeres ételektől való teljes eltiltása nem jogosult. Minden esetben meg kell vizsgálni, hogy melyek a megengedett és melyek a tiltott fűszerek.

Csökken a húsfogyasztás. Az 1929. esztendő óta — mint a statisztikai adatok mutatják — Magyarország húsfogyasztása 9,0%-kal 415 millió kilogrammról 375,4 millió kilogrammra csökkent. Az 1929. évi húsfogyasztás értéke a kiskereskedelmi forgalomban 900 millió pengőtt tett ki, míg ezzel szemben az 1931. évi forgalom mindössze 430 milliót. A rossz gazdasági viszonyokra mutat az a tény is, hogy az áraknak ilyen nagymértékű csökkenése mellett is kisebb a fogyasztás, mert amíg az évi fejadag országos viszonylatban 1929-ben 48 kilogramm volt, addig 1932-ben már csak 43 kiló. A baromfi-fogyasztást is beleszámítva, 1929-ben 79,2 kiló, míg 1932-ben mindössze 67,3 kiló volt. A vidéken 57,3, illetve 51,7 kiló volt az átlagos fejadag.

A házasságot kötött női tanoncok iskolai kötelezettsége. Mint ismeretes, az iparostanonciskolák szervezete és a tantervről szóló vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet szerint a teljes korúságot elért tanoncok a tanonciskola látogatása alól teljesen felmentendők. Előfordult esetekben kifolyólag azonban felmerült az a kérdés, vajon a házasságot kötött női tanonc-e tekintetben teljes korúnak minősíthető-e? Vidéken ugyanis igen gyakori az az eset, hogy 16—17 éves női tanoncok férjhez mennek és ezáltal nagykorúnak tekintik őket, viszont megfelelő szakképzettség érdekében a tanonciskola látogatása nagyon is szükséges volna. Most döntött ez ügyben a vallás- és közoktatásügyi miniszter és úgy határozott, hogy a házasságot kötött női iparostanoncok az ipariskola szervezete szempontjából is teljeskorúnak tekintendők és ezért annak látogatása alól felmentendők.

Szakképzettség utólagos igazolása. Az 53.199/1925. számú elvi határozat szerint a ker. min. az olyan egyéneknek, akik szakképzettségüket az 1922. XII. tc.-ben megállapított módon (segédlevéllel és munkakönyvvel vagy csak munkakönyvvel) igazolni nem tudják, azonban bár nem a törvényben előírt módon, de mégis hittel érdemlően igazolják, hogy iparukat a megkívánt időn át tanulták, illetőleg megfelelő szakbavágó gyakorlatot végeztek, az eléje terjesztendő tárgyratok alapján kivételes méltánylást érdemlő esetekben megengedi, hogy szakvizsgálatot tegyenek. Nem lehet azonban odáig menni, hogy olyanok is szakbavágó vizsgálatra bocsátassanak, akik bár hosszán időn keresztül, de csupán mellékesen, pl. jövedelmük fokozása céljából foglalkoztak ipari munkával, ellenben megélhetésük főforrását egyéb tevékenység képezte.

Felkérjük a Tagtársainkat, hogy a Kávésipar Története előfizetési rendelő lapjait minél előbb kitöltve beküldeni szíveskedjenek.

Magasabb OTI-járulék kivetése. Ha a munkaadó a munkavállaló javadalmazásában beállított csökkenést be nem jelentette, a valóságos javadalmazás tényleges bejelentéséig a bejelentett magasabb javadalmazás alapján kirótt jutalékokat tartozik fizetni. (Mf. XVIII. 11682/932.)

A vidéki kávéházakkal is baj van. A kávéházak egén már régóta fekete felhők tornyosulnak s Budapesten alig múlik el hét, hogy a márványasztalok fölött meg ne koppanjon a végrehajtó kalapácsa. A vidéken sem rózsásabb a helyzet: megfogyatkoztak a fogyasztók és pincérnek, felírónéknak egyre kevesebb a dolga. A szegedi kávéosk mozdultak meg legelsőbben, hogy a kávéipart megmentsek a végveszedelemtől. Beadvánnyal fordultak a pénzügyigazgatósághoz, amelyben azt kérik, hogy szüntessek meg a kávéházak fényüzési jellegét. Kérésüket azzal indokolják, hogy a kávéházakat látogató közönség az elszegényedett középosztály tagjaiból kerül ki, akik épp azokat az igényeket kénytelenek lesz állítani, amelyek eddig a kávéházi fogyasztást jelentették. A szegedi kávéházak a teljesen egyszerű igényekre vannak beállítva, amelyek nem bírják el a fényüzési adót. A szegedi kávéosk remélik, hogy a pénzügyigazgatóság nem zárkózik el mereven kérésük teljesítése előtt.

Újajta kenyér közvetlenül a búzából. Külföldi vegyészek hosszabb idő óta folytatnak kísérleteket, amelyek célja a búzának őrlés nélküli feldolgozása. Arról van szó, hogy a búzából őrlés nélkül és korpával együtt készüljön egy olcsóbb és magasabb tápértékű kenyér. Egy francia és egy német péncsoport foglalkozik ezzel és angol források szerint Meiner párisi csokoládégyáros telepén már sikerült ennek az új kenyérnek előállítását olyan módon, amely a malomipart teljesen kikapcsolja a feldolgozási processusból. A legutóbb elterjedt hírek szerint Sanremóban már ilyen speciális kenyérgyár is működik. Ennek a hírek az alaposságát eddig még nem sikerült megállapítani.

Szállodaóriások Elő-Ázsiában. Mőta a hollandokon kívül az angolok és a franciák is fokozták ázsiai légiútjait, úgyhogy most már naponta hatalmas légiómnibusz szállíthatja az európai légiutasokat Elő-Ázsiá, Sziám, Elő- és Hátsó-India nagyvárosai felé, a légióvonalak mentén mindenütt pompás szállodaóriások épülnek. A repülőgépek ugyanis több olyan helyen leszállanak benzínért, ahol pusztán egy egyszerű légiállomás van és eddig csak eléggé kezdetleges „benzínült” berendezésű állók állottak az utasok rendelkezésére. A Plesmann, a híres holland légióforgalmi vezér, legutóbbi hollandiai útja alkalmával részletesen megvizsgálta Elő-Ázsiá szállodaóriák üzemét és most egy holland-angol-francia társaság alakult, amely elhatározta tizenkét nagy szállónak az építkezését. Az építkezések már meg is indultak. Egy év múlva a légiutas Ázsiában sem nélkülözi majd az európai kényelmet, mert ha a légiómnibusz a felhők világából leereszkedik utasaival az ázsiai földre, a sivatagok, az őserdők és elhagyott homokpuszták, valamint a kiszáradt tengerfenék közepén pompás szálló-óriás fog az utasokra várakozni. Jazz, rádió, kártyaszoba, fürdők, uzodák, éttermek és minden egyéb, amire a modern ember vágyakozik.

A Pesti Tőzsde mindenkor nagy melegséggel tette magáévá iparunk ügyeit. Legutóbbi számában elnökünk nyilatkozatát közölte. Kívánatos lenne, hogy kartársaink ezt az értünk is küzdő lapot, mely érdekes tartalmánál, szenzációs cikkeinél fogva közönségünk kedves olvasmánya, minél nagyobb számban rendelnek meg.

A „Miénk” kávéház függőnyeit az Erma kézimunkaház szállította. Ajánljuk a jóhírű céget kartársaink figyelmébe; amennyiben igazán izléses, tartós és olcsó függőnyöket kívánnak beszerezni, kérjenek speciális ajánlatot „Erma” kézimunkaházától, VIII. József körút 11.

Zwack-likőrgyár elsőrangú gin-t, wisky-t, vermuthot éscocait hoz forgalomba, amelyet bármely külföldi hasonló itallal egyenértékűnek ajánl a kartársak szives figyelmébe. Fenti három cikk sok külföldi márkánál még jobb is. Mixeléshez is páratlanok.

Kártyatisztítást legelőnyösebben végezethetnek kartársaink öv. Brunner Lipótné kártyatisztító vállalatánál (VII., Dohány uca 80. I. em. Telefonhívó: 44-4-19.), melyet legmelegebben ajánlunk, mivel meggyőződünk arról, hogy legszebben és legoleosóbban végzi a kártyatisztítást.

A legkiválóbb sörkülönlegesség

Szent István

Porter sör

a Polgári Serfőzde gyártmánya

„Hattyú” Gőzmosó. és feldhőneműkőtesőző vállalat (Bp., VII., Klauzál uca 8.) a legmodernebbül újonnan berendezett üzemével, mindenben a legkedvezőbb feltételek mellett áll kartársaink rendelkezésére.

Kávékeverékeinek összeállításánál használjon Wurmstichig Menado-kávét,

mert az keverékét aromássá és zamatosá teszi. Holland-indiai összeköttetésinktől beérkező elhajózásokból az elkövetkező hónapokban igen előnyös áron mondunkban lesz valódi, féreg rágott, érett Menado kávéminőségeket szállítani BUDAPESTI KÁVÉOSK ÁRUFORGALMI RT. Budapest, VIII., József krt. 38. Telefon: 39-2-77.

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI BUDAPEST

magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára. Óvakodjunk az utánszoktól!

Magyar Játékkártyagyár R.T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 17.

Telefon: 31-0-63, 45-3-71.

Alapítva 1824.

„MALÁTA-PEZSGŐ-SÖR”
 HOGYHA MINDIG ISSZA, EGÉSZSÉGÉS PÉNZE
 EGYRESZT JUTALOMKÉNT KAPJA VISSZA.
 GYÁRTJA A FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R.T. KÖBÁNYÁN.

Az eredeti

SIDOL fém-
ablak-
és

márványtisztításra a legalkalmasabb!

Göztel Lipót „SIDOL” vegyitermékek gyára R. T.
 Telefon: 96-6-86, és 96-8-27.